

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI W POWIATOWYM ZESPOLE SZKÓŁ NR 3 W SOBÓTCE

1. Podstawa prawna.

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity - Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz.2572 z późn. zm.);
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity - Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473; z późn. zm.);
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485; z późn. zm.);
- Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity - Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109; z późn. zm.);
- Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r. (tekst jednolity - Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55; z późn. zm.);
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz. U. Nr 111, poz. 535; z późn. zm.);
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 180, poz. 1493; z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562 z późn. zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz. U. z 2003r. Nr 26, poz. 226);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r. Nr 6, poz. 69);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2002r. Nr 51, poz. 458);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2002r. Nr 15, poz. 142);
- Rozporządzeniu MENiS z dnia 11 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 5, poz. 46 z późn. zm.);
- Rozporządzeniu MENiS z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 11, poz. 114 z późn. zm.);
- Rozporządzeniu MENiS z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 19, poz. 167);
- Statut Powiatowego Zespołu nr 3 w Sobótce;
- Szkolny Program Wychowawczy;

Programy narodowe i krajowe:

- Narodowy Program Zdrowia (2007 - 2015)
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (2006 - 2010)
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii (2006 - 2010)
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (2006 - 2016)
- Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV (2007 - 2011)
- Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży (2004 - 2014)
- Narodowy Plan Działań na rzecz Dzieci (2004 – 2012)
- Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego (2009 - 2013)
- Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce (2008-2011)
- Rządowy Program „Bezpieczna i Przyjazna Szkoła” (2008-2013)

2. Misja i wizja.

Program wychowawczy szkoły określa jej misję. Natomiast program profilaktyki próbuje usystematyzować działania szkoły w zakresie zapobiegania zagrożeniom.

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczania i likwidowania czynników, które blokują prawidłowy rozwój i zaburzają zdrowy styl życia.

Zdrowy rozwój i prawidłowe funkcjonowanie człowieka jest wartością społeczną, dlatego w środowisku licealnym promocja profilaktyki jest ważniejsza niż akceptacja dysfunkcjonalności.

Program profilaktyki jest wynikiem diagnozy, w której uwzględniono potrzeby rozwojowe uczniów, potrzeby wynikające ze specyfiki środowiska szkoły oraz szeroko pojęty kontekst przemian społeczno-ekonomicznych w kraju.

Profilaktyka rozumiana jest tu jako **proces wspierania zdrowia i poczucia własnej wartości oraz przeciwdziałania destrukcyjnym czynnikom.**

PROBLEMY MŁODZIEŻY W LICEUM I TECHNIKUM

Problemy młodzieży i środowiska	Potrzeby wynikające z problemów
1. Problemy okresu dojrzewania: - biologiczne, np. zmiany w wyglądzie; - społeczne, np. kłopoty w nawiązywaniu kontaktów; - psychiczne, np. „huśtawka uczuć”; - prawne, np. brak odpowiedzialności za swoje postępowanie.	- potrzeba samoakceptacji, - potrzeba pozytywnego obrazu własnej osoby, - potrzeba rzetelnej informacji na temat dojrzewania;
2. Problemy zdrowotne: - niewłaściwe odżywianie; - choroby np. bulimia, anoreksja, otyłość.	- potrzeba rzetelnej wiedzy o zagrożeniach i eliminowanie mitów związanych z uzależnieniem;
3. Problemy związane z kryzysem autorytetu dorosłych: - nieporozumienia w domu, - kłopoty w szkole, - kwestionowanie wartości dorosłych.	- potrzeba konstruktywnych wzorców w rodzinie, szkole, w mediach, - potrzeba autonomii i samodzielności, - potrzeba sukcesu;

<p>4. Problemy związane z wysokim poziomem neurotyzmu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skłonność do przeżywania stanów lękowych, - niska odporność na stres, - problemy adaptacyjne w nowym środowisku. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba satysfakcji, miłości oraz radości w życiu, - potrzeba radzenia sobie w trudnych, stresowych sytuacjach, - potrzeba akceptacji;
<p>5. Problemy natury psychicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mankamenty komunikowania się, - nieumiejętność nawiązywania kontaktów, - kłopoty w kontaktach z rówieśnikami, - niezaspokojona potrzeba akceptacji, poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości oraz sensu życia, - potrzeba autonomii. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba kontaktu z rówieśnikami, - potrzeba akceptacji, - potrzeba poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości, - potrzeba celów życiowych i sensu życia;
<p>6. Problemy związane z zagrożeniami XXI wieku</p> <ul style="list-style-type: none"> - narkomania, alkoholizm, nikotynizm, lekomania, - dopalacze, - nerwice, choroby psychiczne, - alergie. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba szczęścia, zadowolenia, - potrzeba zabawy i odpoczynku, - potrzeba rzetelnej wiedzy o zagrożeniach;
<p>7. Problemy tkwiące w środowisku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - adaptacyjno-integracyjne w nowym środowisku szkolnym, - kłopoty w kontaktach z rówieśnikami, - problemy w nauce. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba bezpieczeństwa, akceptacji, - potrzeba sukcesów, - potrzeba miłości rodzicielskiej.

3. Cele Szkolnego Programu Profilaktyki.

1. Stworzenie jednolitego i kompleksowego oddziaływania profilaktycznego na młodzież (rodzice – nauczyciele – pracownicy administracji i obsługi szkoły – pracownicy instytucji gminnych i powiatowych, działających na rzecz młodzieży). Budowanie poczucia bezpieczeństwa poprzez atmosferę wspólnego działania.
2. Wspieranie wychowania i nauczania wszędzie tam, gdzie pojawia się zagrożenie dla rozwoju uczniów.
3. Koncentrowanie się na tworzeniu warunków, w których młodzież ma dostęp do przyjaznych i bezpiecznych grup rówieśniczych.
4. Uświadamianie uczniów, rodziców i nauczycieli o konieczności działań profilaktycznych, ich wpływu na przyszłe decyzje i życie młodych ludzi.
5. Łączenie wysokich wymagań intelektualnych i moralnych stymulujących do samodzielnej twórczej pracy z pedagogiką akceptacji ucznia, jego potrzeb, jego indywidualności oraz z postrzeganiem człowieka jako istoty społecznej żyjącej dla innych i z innymi. Wyposażanie uczniów w sprawności i kompetencje niezbędne w dorosłym życiu:
 - inteligencja emocjonalna,
 - postawy prospołeczne, otwartość na potrzeby innych,
 - adekwatna samoocena,
 - postawy tolerancji - otwartość na szeroko rozumianą inność,
 - odpowiedzialność za siebie, innych, własne decyzje.

Działania profilaktyczne prowadzone są na kilku poziomach:

Informacyjnym. Nie są to działania główne w zakresie profilaktyki w szkole, są tylko pomocne w profilaktyce, same nie prowadzą bowiem do redukcji zachowań.

Edukacji psychologicznej i społecznej. To działania, które dostarczają wiedzy i umiejętności przydatnych, korzystnych lub wręcz niezbędnych do tego, by uczniowie byli w stanie sami lepiej radzić sobie z zagrożeniami, np. uzależnieniem, stresem itp. Są bardzo wiarygodne i efektywne i ze wszystkich najskuteczniejsze w zapobieganiu uzależnieniom.

Działalności alternatywnej. Działania te mają zaspokoić potrzeby młodych ludzi, np. potrzeby zabawy, kontaktu z innymi.

4. Podstawowe założenia Szkolnego Programu Profilaktyki

ROZWÓJ EMOCJONALNY UCZNIĄ

Główne zagrożenia	Proponowane działania
1. Trudności z adaptacją w środowisku szkolnym. 2. Zachowania agresywne. 3. Nieumiejętność definiowania swojego stanowiska. 4. Brak samoakceptacji i zachowania autodestrukcyjne. 5. Brak zrozumienia dla problemów innych. 6. Trudna sytuacja rodzinna.	1. Zajęcia integracyjne. 2. Indywidualne rozmowy ucznia z pedagogiem, wychowawcą. 3. Edukacja rodziców: -problemy wieku rozwojowego, -kształtowanie prawidłowych relacji uczuciowych, -sytuacje trudne wychowawczo. 4. Kształtowanie i rozwijanie na lekcjach wychowawczych umiejętności psychospołecznych : -porozumiewania się z innymi, -zachowań asertywnych, -empatii, -tolerancji. 5. Współdziałanie z instytucjami wspierającymi pracę szkoły. 6. Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w sytuacjach trudnych (rodziny niepełne, emigracja zarobkowa, problemy finansowe).

ROZWÓJ INTELEKTUALNY UCZNIĄ

Główne zagrożenia	Proponowane działania
1. Nieumiejętność radzenia sobie w sytuacji niepowodzeń w nauce. 2. Niska odporność na stres spowodowany intensywną pracą . 3. Brak inicjatywy w rozwoju intelektualnym. 4. Obniżona frekwencja na zajęciach.	1. Rozmowy uczniów z pedagogiem, wychowawcą, nauczycielami. 2. Konsultacje rodziców z pedagogiem. 3. Przekazywanie wiedzy o sposobach radzenia sobie z lękiem, stresem: -trening relaksacyjny. 4. Współdziałanie z instytucjami wspierającymi pracę szkoły. 5. Zachęcanie uczniów do korzystania z oferty zajęć pozalekcyjnych w szkole . 6. Systematyczne kontrolowanie i rozliczanie nieobecności uczniów na lekcjach.

ROZWÓJ SPOŁECZNY UCZNIĄ

Główne zagrożenia	Proponowane działania
<ol style="list-style-type: none">1. Kłopoty w kontaktach ze społecznością szkolną.2. Brak akceptacji odmienności.3. Niechęć do tworzenia struktur demokratycznych i uczestnictwa w życiu społecznym.4. Niszczenie lub negowanie dorobku kulturowego i przyrodniczego regionu, kraju, Europy.	<ol style="list-style-type: none">1. Rozwiązywanie konfliktów z udziałem wychowawcy i pedagoga.2. Wycieczki, zawody sportowe, imprezy okolicznościowe.3. Lekcje wychowawcze, warsztaty prowadzone przez specjalistów.4. Zachęcanie do pracy na rzecz drugiego człowieka w szkolnym wolontariacie.

ROZWÓJ ZDROWOTNY UCZNIĄ

Główne zagrożenia	Proponowane działania
<ol style="list-style-type: none">1. Nałogi: palenie papierosów, picie alkoholu, zażywanie dopalaczy i narkotyków.2. Negatywny stosunek do swojego ciała: otyłość i niedowaga.3. Niewłaściwe odżywianie (w tym zaburzenia łaknienia – anoreksja, bulimia).4. Brak ruchu.5. Uzależnienie od Internetu, telewizji i innych środków masowego przekazu.	<ol style="list-style-type: none">1. Organizowanie akcji mających na celu uświadomienie zagrożeń wynikających z uzależnień („Światowy Dzień walki z AIDS”, „Dzień bez papierosa”).2. Zajęcia i warsztaty prowadzone przez wychowawców, pedagoga, pielęgniarkę szkolną oraz specjalistów z instytucji wspierających pracę szkoły.3. Organizacja Dnia Sportu.4. Programy edukacyjne np. („W nowe tysiąclecie bez papierosów”, „Wybierz Życie Pierwszy Krok”, „Stop dopalaczom”).

PRZYGOTOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE

Główne zagrożenia	Proponowane działania
<ol style="list-style-type: none">1. Niewłaściwy stosunek do seksualności człowieka (nacechowany nietolerancją i agresją).2. Lekkomyślność zachowań seksualnych.3. Cięża młodocianych.	<ol style="list-style-type: none">1. Indywidualne rozmowy pedagoga, wychowawcy z uczniami i rodzicami.2. Promowanie postaw wzajemnego szacunku, wartości, zaufania, poczucia więzi, odpowiedzialności za drugiego człowieka na lekcjach wychowawczych.3. Spotkania ze specjalistami.

PREORIENTACJA ZAWODOWA

Główne zagrożenia	Proponowane działania
<ol style="list-style-type: none">1. Brak zainteresowań zawodowych.2. Brak orientacji na rynku pracy.3. Niewłaściwy wybór ścieżki zawodowej.	<ol style="list-style-type: none">1. Konsultacje z pedagogiem, doradcą zawodowym.2. Lekcje wychowawcze dotyczące problematyki wyboru drogi życiowej.3. Spotkania ze specjalistami.

Działania realizowane są w przeciągu trzyletniego cyklu edukacyjnego ucznia w liceum i czteroletniego w technikum. Później zostają poddane procesowi ewaluacyjnemu. Odpowiedzialni za ich realizację są wszyscy nauczyciele, uczniowie, pedagog oraz pielęgniarka szkolna. Do realizacji założeń Szkolnego Programu Profilaktyki angażowane są również podmioty i instytucje pozaszkolne: Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna we Wrocławiu, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sobótce, Policja w Sobótce, Parafia w Sobótce.

5. Planowane efekty Szkolnego Programu Profilaktyki

- szybsza i łatwiejsza adaptacja w nowym środowisku szkolnym.
- silniejsze zintegrowanie się społeczności szkolnej
- zacieśnienie współpracy z rodzicami
- lepsze relacje między uczniami – nauczycielami – rodzicami.
- rozwój umiejętności asertywnych.
- wykształcenie umiejętności dokonywania wyborów i przeciwstawiania się presji środowiska.
- umiejętność zastosowania pożądanych form i norm zachowania się w określonych sytuacjach życiowych.
- rozbudzenie większego zainteresowania zajęciami pozalekcyjnymi, rozwijaniem swoich uzdolnień, alternatywnymi sposobami spędzania wolnego czasu.
- dostrzeżenie walorów zdrowego stylu życia.
- zwrócenie większej uwagi na dbałość o swoje zdrowie i podejmowanie środków zaradczych w sytuacjach zagrożenia.
- obniżenie liczby uczniów opuszczających zajęcia edukacyjne.
- zmniejszenie zagrożenia sięgania przez młodzież po środki uzależniające.
- wykształcenie umiejętności radzenia sobie z uzależnieniem i skuteczne szukanie pomocy.
- pogłębienie i rozszerzenie przez nauczycieli wiedzy z zakresu profilaktyki.

6. Ewaluacja

Częściowa ewaluacja programu będzie odbywać się w trakcie jego realizacji, natomiast całościowa po upływie trzech lat od momentu wdrożenia. Miarą oceny osiągnięć ucznia będzie jego własne postępowanie, polegające na eliminowaniu niepożądanych społecznie zachowań.

Badania nad programem obejmą trzy poziomy:

- ewaluacja procesu – polegająca na zbadaniu jak realizowano program, czy udało się go zrealizować, ilu było uczestników, które elementy sprawdziły się a które nie i z jakiego powodu,
- ewaluacja wyniku – polegająca na zbadaniu czy zrealizowano cele założone w programie,
- ewaluacja wpływu – polegająca na zbadaniu czy program przyniósł efekty ogólne dotyczące nie tylko uczniów np. zmiana zachowań rodziców czy zmiany w społeczności lokalnej.

Proponowane narzędzia do stosowania w mierzeniu jakości pracy profilaktycznej:

- sprawozdania z realizacji planów, programów, projektów edukacyjnych,
- obserwacje,
- wywiady,
- badania kwestionariuszowe,
- opinie i wnioski zgłaszane przez rodziców, analiza dokumentacji szkolnej.

Opracowanie i wykonanie: Zbigniew Kubiak - dyrektor szkoły